

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцян, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1. С.П.Зубрицька Концептуальні засади Комплексної Стратегії розвитку Нерубайського академічного ліцею № 1 Нерубайської сільської ради.....	5
2. А.І.Ганєва Реалізація ціннісних орієнтирів базової середньої освіти в Нерубайському академічному ліцеї №1.....	19
3. Л.Б. Савеліч Інноваційний навчальний курс «Навчаємося жити в громаді» - ефективна громадянська освіта учнівської молоді.....	29
4. А.А. Майстренко Впровадження технологій STEM-освіти у процес навчання.....	39
5. О.І Кісіль Мотивація школярів до навчання на уроках з використанням міжпредметних зв'язків.....	47
6. О.А.Майстренко Нестандартні форми навчання в початковій школі.....	54
7. Л.А.Носик Модернізація освітнього процесу у територіальній громаді.....	59
8. Т.В.Прокопенко Ціннісні орієнтири курсу «Здоров'я, безпека та добробут» - основа здоров'язбережувального освітнього середовища у територіальній громаді.....	68
9. О.В.Струкова Розвиток якісної освіти в територіальній громаді.....	76
10. О.О.Чалюк Розвиток читацької компетентності учнів на уроках літературного читання в початковій школі.....	81

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

11. Л.О.Калінчук Девіантна поведінка підлітків як психолого-педагогічна проблема.....	88
12. Ю.В. Смокова Вектори психологічної корекції гіперактивності у дітей.....	97
13. Т.М. Копилова. Використання інтерактивних методів навчання в освітньому процесі початкової школи.....	110

Література

1. Нестандартні уроки в початковій школі / Упоряд. О.Кондратюк. Київ. Ред. загальнопед. газ. 2005. 128 с.
2. Методичні об'єднання вчителів початкової школи: нестандартні форми проведення / Автор-укладач С.В.Сигида. Харків: Вид. група «Основа», 2014. 64 с.
3. Сходінками творчості. Методика ТРВЗ в початковій школі / Автори-упорядники: О.В.Лесіна, В.П.Телячук. Харків: Вид.група «Основа»: «Тріада+», 2007. С.5-20.

Носик Людмила Анатоліївна

*вчитель початкових класів Нерубайського академічного ліцею
№ 1*

Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської області

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Анотація. У дослідженні зазначено, що освіта відіграє важливу роль у підвищенні загального рівня життя, економічному розвитку, соціальній стабільності та культурному збагаченні громади. Акцентується увага на особливостях впровадження Концепції Нової української школи у початковій ланці освіти для ефективного розвитку всіх напрямків діяльності громади.

Ключові слова: територіальна громада, початкова ланка освіти, Концепція «Нова українська школа».

Вступ. Освіта, як система, передбачає своїм результатом формування спільної основи для активної співпраці між членами територіальної громади - обмін між ними інформацією, знаннями, професійними навичками.

Головне завдання освіти в громаді – виховання ініціативного громадянина – творця; формування принципу вільного та усвідомленого вибору людиною свого щасливого майбутнього. Освіта має бути системною й цілісною та продовжуватись через просвітництво, науку, культуру,

духовність; засновуватись на загальнолюдських принципах людяності [1].

Вчені (Є. Яковлєв, В. Захарченко) зазначають, що основа розвитку громади – домогосподарство та сім'я, які мають можливості для саморозвитку, розвитку та відтворення. Люди в територіальній громаді повинні мати умови для отримання власного рецепту свого «особистого щастя», що складається з їм зрозумілих «складових та інгредієнтів» (наприклад, домогосподарство, сім'я, родина) [2].

Головним принципом для щасливого життя територіальної громади та кожного громадянина – є ефективний розвиток всіх напрямків діяльності громади (наприклад: освіта, наука тощо). Розвиток економіки, медицини, в громаді неможливий без розвитку цілісної системи якісної освіти

У кожному секторі управління територіальною громадою працюють люди – громада сподівається, що вони найкращі фахівці в своїй галузі. Всі дії членів громади, завдяки якісній освіті кожного, мають поєднуватись через формування зваженої колективної думки щодо критеріїв якісного розвитку громади.

Результати та обговорення. Ми у дослідженні зазначаємо, що розвиток якісної освіти в територіальній громаді є одним з ключових чинників її процвітання. Освіта відіграє важливу роль у підвищенні загального рівня життя, економічному розвитку, соціальній стабільності та культурному збагаченні громади.

Ось декілька стратегічних кроків, які ми запровадили у Нерубайському академічному ліцеї № 1 Нерубайської сільської ради для покращення якості освіти:

1. Модернізація навчальної інфраструктури – оновлення шкільних приміщень, забезпечення доступу до сучасних технологій та лабораторій, що дозволили учням здобувати практичні навички.

2. Кваліфікація вчителів – регулярно організовували професійні тренінги та курси для вчителів, аби вони могли належно застосовувати новітні методики та підходи в навчанні.

3. Залучення батьків та місцевої спільноти – створення партнерських відносин між школами, батьками та місцевими підприємствами, яке сприяло кращому розумінню потреб учнів і забезпечило їх додатковими ресурсами.

4. Інклюзивна освіта – усі діти мають право на якісну освіту незалежно від їх фізичних можливостей чи соціального статусу. Це включає адаптацію навчальних планів, умов навчання та доступність шкільних приміщень.

5. Створення безпечного навчального середовища – запорука фізичної та емоційної безпеки у школах є критично важливим для сприятливого навчального процесу.

6. Інвестування у STEM освіту – наука, технології, інженерія та математика є фундаментом для сучасного розвитку, тож розвиток цих напрямів у шкільній програмі є важливим.

7. Впровадження життєвої та професійної орієнтації – допомагали учням зрозуміти їхні інтереси та можливості для майбутньої кар'єри; розробляли навички, які необхідні для успіху в житті.

8. Активна робота з обдарованими дітьми – підтримка та розвиток обдарованості через спеціальні програми привело до появи нових лідерів та інноваторів серед молодшого покоління.

9. Ефективне керівництво шкіл – керівники відіграють ключову роль у створенні стратегічного бачення розвитку ліцею та у втіленні змін.

10. Забезпечили постійне фінансування – без адекватного бюджетування та фінансування неможливо забезпечити стійкий розвиток освітніх програм та інфраструктури [2].

Кожен з цих кроків вимагав планування, ресурсів та залучення всіх зацікавлених сторін, включно з владними інституціями, освітніми закладами, бізнесом та громадянським суспільством.

У дослідженні також хочемо поділитися досвідом щодо особливостей впровадження Концепції Нової української школи у початковій ланці освіти.

У Нерубайському академічному ліцеї № 1 Нерубайської сільської ради актуальними для реалізації ідей Нової української школи у початковій ланці освіти є:

- орієнтація на інтереси та досвід учнів, активність учнів у навчальному процесі; створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- – відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра та обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- – виховання вільної незалежної особистості;
- – забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності; урахування її вікових та індивідуальних особливостей; забезпечення морально-психологічного комфорту дитини [2].

Ми зазначаємо у дослідженні, що удосконаленню освітнього процесу у початковій школі сприяло відмова від застарілих підходів: фронтальних форм організації освітнього процесу, класичного розташування учнів у класі, статичних поз на заняттях і уроках тощо. Для забезпечення оптимальної рухової активності дітей ми змінили динаміку проведення уроку (зміна видів діяльності).

Відповідно до вимог Концепції Нової української школи одним з ефективних шляхів оновлення змісту й методів

навчання в сучасній школі є інтеграція, яка реалізується на засадах тематичного та діяльнісного підходів [1].

Ми наголошуємо у дослідженні, що однією з оптимальних моделей інтеграції у початковій школі у Нерубайському академічному ліцеї № 1 Нерубайської сільської ради була інтеграція навколо соціокультурної теми під час тематичних днів.

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, ми використовували в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляли ініціативу; будували навчання й виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності.

Організація освітнього процесу на принципах наступності, перспективності, врахування індивідуальних особливостей забезпечила всебічний гармонійний розвиток дитини.

Отже, ми у дослідженні рекомендуємо учителям початкових класів: під час навчання молодших школярів вибирати або створювати освітні програми з більш широкою інтеграцією освітніх галузей; реалізовувати тематичне навчання (тематичні дні, тижні, декади), враховуючи запити учнів.

Ми зазначаємо, що використовуючи інтеграцію, ми активно впроваджували діяльнісний підхід, як важливу складову інтеграції, для формування компетентностей та наскрізних умінь (проектне навчання, STEM-освіта, методика компетентнісного навчання «б цеглинок», тощо).

Це було запровадження у навчальний процес співчителювання, коли двоє вчителів планували й проводили інтегровані або окремі уроки, які об'єднували різні освітні галузі, але мали спільну тему.

Ми вдало співпрацювали з учнями на уроці на правах партнерів у досягненні мети та активно використовували

елементи проєктної діяльності як одного з ефективних засобів налагодження педагогіки партнерства.

З метою підвищення мотивації школярів до навчання та результативного засвоєння інформації, впроваджували різноманітні прийоми візуалізації матеріалу; інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності.

Ми переконані, що зараз потрібно перезавантаження реформи НУШ з огляду на зміни, що відбулися під час повномасштабної війни. Наприклад, психоемоційний елемент уже був присутній у НУШ, але тепер його треба розвинути.

Вчителям потрібно більше розуміння, як здійснювати психологічну корекцію на уроках; вміти розпізнавати певні психологічні розлади в учнів; допомагати психологам, які будуть працювати з дітьми. Необхідно самим вчителям себе стабілізувати, освоїти методики соціально-емоційного навчання; звернути увагу на те, яким чином долати освітні втрати.

Ми вважаємо, що перший крок – це **змішане навчання**, тобто цільовий дистанційний курс. Це – методика, за якою учні засвоюють частину матеріалу онлайн і самостійно керують своїм часом, а частину – офлайн, у класі. Водночас, це логічно пов'язані між собою компоненти теми й, зрештою, учні отримують цілісний навчальний досвід.

Наприклад, наведемо зразок плану адаптації до дистанційного навчання у початковій ланці освіти у Нерубайському академічному ліцеї №1 Нерубайської сільської ради.

- Обрали теми, які можна перенести на самостійне опрацювання учнями; сюди включили теми, з яких наявні якісні ресурси.
- Ущільнили теми, простіші для засвоєння, і, навпаки – визначили ті, що потребують детальнішого вивчення.
- Визначили теми, що вивчаються вперше та без яких неможливе засвоєння подальшого матеріалу.

Дистанційне навчання може бути синхронним і асинхронним.

Зупинимося у дослідженні на асинхронному режимі, який ми застосовували у початковій школі.

Асинхронний режим застосовувався до різних форм цифрового та онлайнного навчання. Наприклад, використовували короткі відео-уроки, пояснення або навчальні завдання на основі ігор, які учні виконували самостійно, асинхронний режим включав:

- записані презентації, такі як слайд-шоу та відео;
- електронну пошту;
- дошки для обговорень;
- групи в соціальних мережах або Viber.

Ми у дослідженні визначили, що перевагами асинхронного навчання є незалежність, гнучкість, індивідуальний темп. В асинхронному режимі учень може працювати у власному темпі, що складно при синхронному навчанні.

Зазначаємо, що у виборі режиму навчання, зазвичай, оптимальним є змішаний підхід, який допомагає вчителю об'єднати переваги синхронного та асинхронного режимів, навчання в режимах онлайн та офлайн.

У результаті, з одного боку, учні тримаються звичного для них розкладу, а з іншого — вони не перевантажені онлайн-присутністю.

Забезпечити різноманітність пізнавальної діяльності та зацікавити учнів на уроці допомагали проєктні, пошукові, дослідницькі завдання. Основна частина таких завдань виконувалася учнями в асинхронному режимі.

Одним з різновидів організації такого навчання було застосування технології «Перевернутий клас», що передбачало надання учням завдань для ознайомлення з новим матеріалом до того, як його пояснюватиме вчитель на уроці.

Це був перегляд відео, розбір практичних проблемних ситуацій, опрацювання навчального тексту та перетворення його в іншу форму – таблицю, графіки, діаграми, тести тощо.

Хочемо зазначити у дослідженні, що самотійне опанування учнями матеріалу під час дистанційного навчання в умовах війни має свої особливості.

Важливо пам'ятати, що самотійна робота повинна мати чітке завдання, зрозуміле учням Це були таблиці, графіки, понятійні поля, текст іншого стилю, інфографіка, малюнок, низка виконаних вправ тощо. Завдання стосувалися як усього обсягу матеріалу, так і його частини.

У дослідженні ми зазначаємо, що саме в умовах дистанційного навчання, коли значну частину матеріалу учні мають проходити самотійно, особливої уваги набуває формувальне оцінювання.

Ми намагалися якомога частіше давати учням зворотній зв'язок: відзначали успіхи, щоб зберігати мотивацію; надавали поради про те, що потребує додаткового опрацювання; хвалили за помилки, якщо вони були виявлені самим учнем. Відзначення навіть найменших успіхів є важливою підтримкою для всіх дітей, особливо молодших школярів.

В умовах дистанційного навчання найбільше уваги приділяли співпраці з батьками учнів, оскільки саме вони організовували навчання своїх дітей.

Висновки. У дослідженні ми хочемо наголосити на тому, що провідною метою кожної освітньої реформи, є підвищення якості освіти.

Ми впевнені, що чинниками, які забезпечують якість початкової ланки загальної середньої освіти є: повне та своєчасне охоплення навчанням усіх дітей молодшого шкільного віку; осучаснення та оздоровлення освітнього середовища; використання досягнень дошкільного періоду; впровадження методик особистісно і та компетентнісно-

зорієнтованого навчання; виховання й розвитку молодших учнів.

Тож, учителю початкової школи варто орієнтуватися на головні компоненти Концепції «Нової української школи»:

- на новий зміст освіти, який заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві;-

- на потреби учня в освітньому процесі (дитиноцентризм);.

- на наскрізний процес виховання, який формує професійно-педагогічні цінності;

- на педагогіку, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками [1].

Ми визначили у ході дослідження, що під час організації освітнього процесу необхідно:

- змінювати роль педагога, як керівника освітнього процесу (учень є активним співавтором уроку);

- надавати перевагу дослідницьким та активним формам роботи;

- опановувати продуктивні способи діяльності;

- максимально використовувати особистий досвід учня;

- розвивати критичне мислення;

- формувати мотивацію до навчання.

Література

1. Лаврик Г.В. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство. Термінологічний словник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 208 с.

2. Гончарова Н. О. Професійна компетентність вчителя у системі навчання STEM // *Наукові записки Малої академії наук України*. 2015. № 7. С. 141-147.

3. Як технічно організувати дистанційне навчання — покрокова інструкція: <https://nus.org.ua/articles/yak-tehnikno-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pokroкова-instruktsiya/>

4. 35 інструментів для дистанційного навчання — добірка НУШ: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlya-dystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>

5. Практики та підходи до дистанційного навчання — рекомендації для вчителів: <https://nus.org.ua/articles/praktyku-ta-pidhody-do-dystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlya-vchyteliv/>

6. Чотири сервіси, які допоможуть організувати дистанційне навчання: <https://nus.org.ua/articles/chotyry-servisy-yaki-dopomozhut-organizuvaty-dystantsijne-navchannya/>

7. Як працювати в Google-класі: покрокова інструкція: <https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klas-pokroкова-instruktsiya/>

8. Як використовувати YouTube у дистанційному навчанні: <https://nus.org.ua/articles/yak-vykorystovuvaty-youtube-u-dystantsijnijnomu-navchanni/>

9. Дистанційне навчання в 3–4 класах: інструкції, приклади уроків та комунікації з батьками: <https://nus.org.ua/articles/dystantsijne-navchannya-v-3-4-klasi-instruktsiyi-pryklady-urokiv-ta-komunikatsiyi-z-batkamy/>